

RUTA CARMELINA SÁNCHEZ-CUTILLAS

RUTES
LITERÀRIES
VALÈNCIA **RLV**

ACADÈMIA
VALENCIANA
DE LA
LLENGUA

Carmelina
Sánchez-Cutillas
Escriptora de l'any 2020

Carmelina Sánchez-Cutillas i Martínez (Madrid, 23 de juny de 1921-València, 22 de febrer de 2009). Historiadora, novel·lista i poeta. Neta de l'historiador Francesc Martínez i Martínez, va nèixer a Madrid i després d'una curta estada a Barcelona va viure a València i Altea. Va estudiar Filosofia i Lletres a la Universitat de València i més tard va col·laborar en la secció cultural del diari *Levante*, amb articles d'història i literatura medieval. Pertany a la generació de poetes valencianes de postguerra, juntament amb Maria Ibars, Matilde Llòria o Maria Beneyto, entre altres. En el seu vessant poètic cal destacar els reculls *Un món rebel* (1964), *Conjugació en primera persona* (1969), *Els jeroglífics i la pedra de Rosetta* (1976) i *Llibre d'amic i amada* (1980). D'arrels clàssiques, però amb una clara voluntat de viure el seu temps, des dels primers poemes d'*Un món rebel* trobem una veu que connecta amb les aspiracions de llibertat i redreçament de la cultura del seu poble, però sense oblidar el món interior, els dubtes i les inseguretats d'una escriptora de la segona part del segle XX.

Tot i això, la seua obra més coneguda és *Matèria de Bretanya* (1976), guanyadora l'any 1975 del premi Andròmina de narrativa. La novel·la és una reflexió sobre la memòria des d'un punt de vista mitològic, amb una visió de la seua infantesa a Altea.

Entre altres reconeixements, va ser distingida "Valenciana de l'any 2008" per la Fundació Hugueta, una de les biblioteques municipals de la ciutat de València (Benicalap) du el seu nom i l'any 2020 l'Acadèmia Valenciana de la Llengua la va nomenar escriptora de l'any.

Punts de la Ruta Carmelina Sánchez-Cutillas

- 1. Carrer del Governador Vell, 20, "No ha estat res"**
Domicili dels seus avis materns al barri de la Xerea, el seu avi Francesc Martínez i Martínez, gran erudit valencià, fou el guia intel·lectual de Carmelina Sánchez-Cutillas.
- 2. Plaça del Comte de Carlet – Palau Comte de Carlet, "Eren anys aspres"**
Fins a l'any 1945 el col·legi de monges del Loreto estigué instal·lat a l'edifici del Palau Comte de Carlet, fou ací on Carmelina inicià els seus estudis.
- 3. Carrer dels Cavallers, 35, "La nostra rebel·lió"**
Pis on es va instal·lar després del seu matrimoni amb Luis del Romero i fins que es traslladaren a la Gran Via del Marqués del Túria.
- 4. Carrer dels Cavallers, 35 – Tertúlia Café Lisboa, "Per tanta cosa morta!"**
Unes dècades després del seu matrimoni, com a escriptora feta, Carmelina Sánchez-Cutillas tornaria amb freqüència al carrer dels Cavallers, on participava en la tertúlia poètica del Café Lisboa, punt de reunió de la cultura valenciana dels anys huitanta.
- 5. Carrer de la Tapineria, 2, "Poble meu" i codolada dedicada a Ricard Sanmartín**
En este carrer tenia un taller d'orfebre Ricard Sanmartín Bagues, poeta i dramaturg valencià, que fou president de la secció dels Cursos de Llengua Valenciana de Lo Rat Penat. Este escriptor, amic de l'avi de Carmelina, entre altres valencianistes, contribuï al sentiment de pertinença al poble valencià i a la immersió de la nostra escriptora en la llengua pròpia.
- 6. Edifici de la Llotja, "Jo pagaria rescat pel meu silenci"**
Este punt ajunta l'amor per la cultura valenciana de Carmelina i l'amor romàntic, perquè és el lloc on conegué Luis del Romero, el seu futur marit.

7. **Carrer de l'Arquebisbe Mayoral – Ajuntament - Arxiu Històric Municipal, “Bilingüisme”**
Solament l'estudi històric pot comparar-se amb la passió per l'escriptura de Carmelina Sánchez-Cutillas, la qual consultà moltes vegades com a investigadora els fons de l'Arxiu Municipal. Els documents que estudiava, fonamentalment de l'època foral, requerien del domini del valencià; per tant, podem dir que l'estudi de la història també espentà Carmelina a triar llengua.
8. **Carrer de Fèlix Pizcueta, 21, “Endevinalla”**
Ací estava la llibreria Rigal, el seu propietari, l'alcoià Juan García Rigal, organitzava lectures i oferia concerts de piano a la seua llibreria. A més, a les persones més properes i, pel seu tarannà llibertari, els portava obres que estaven prohibides sota el franquisme.
Carmelina Sánchez-Cutillas mantingué una relació de clienta i amiga amb el llibreter.
9. **Gran Via del Marqués del Túria, 48, “Ho deixe córrer”**
A este domicili arribà la família procedent del carrer dels Cavallers, on habitaren poc de temps, i ací van romandre fins a l'any 1968. Per tant, ací començà a escriure Carmelina el seu llibre més conegut, *Matèria de Bretanya*. Les narracions més antigues de la novel·la són de l'any 1964, també en este any publicà el seu primer llibre *Un món rebel*.
10. **Carrer de la Nau, 21 - Llibreria de vell Bonaire d'Andrés Ortega, “Per la Ribera Baixa”**
Carmelina Sánchez-Cutillas visitava sovint les llibreries de vell valencianes on cercava material històric i literari, la majoria de les vegades en la nostra llengua, fent seu el compromís de sentiment de poble que defensaven amb la seua literatura altres escriptors, companys de generació, com ara Vicent Andrés Estellés, Joan Fuster i d'altres. Una de les llibreries de vell més visitades per l'autora fou Bonaire, d'Andrés Ortega, al carrer de la Nau.
11. **Carrer de Ruiz de Lihory, 13 – Tertúlia del Café Malva-rosa, “Fidelitat”**
En este carrer, a finals dels anys setanta, hi havia el Café Malva-rosa, lloc de trobada de gent de la cultura en general i on Carmelina acudia sovint a la tertúlia poètica, un senyal més del seu distanciament d'allò que s'esperava d'una dona del seu estatus i posicionament social.
12. **Carrer del Cronista Carreres, 10 – Últim domicili, “Aquesta és la meua confessió”**
Al maig de 1968, Carmelina i la seua família es traslladaren al número 10 del carrer del Cronista Carreres, allí viuria l'escriptora els seus últims 40 anys i veuria créixer les seues publicacions; menys el poemari *Un món rebel*, la resta de la seua obra aparegué vivint ja en la casa de Cronista Carreres.

Les plaques instal·lades en els punts assenyalats permeten fer la ruta de Carmelina Sánchez-Cutillas, a soles o en grup, amb guia o sense, i conèixer l'obra de la poetessa escoltant una selecció dels seus poemes, gràcies al codi QR que inclouen.

Tota la informació de la ruta la podeu consultar en la URL <https://www.valencia.es/val/campanyes-municipals/-/content/rutes-literaries-valencia-carmelina> de la web municipal (<http://www.valencia.es>).

